

Móra Ferenc:
MINDENNAPI KENYERÜNK

Ha én kisgyermekkoromban azt kérdeztem az édesanyámtól, mit eszünk vacsorára, akkor az én lelkem-édesanyám igen sokszor adta azt a feleletet:

– Háromfélét: kenyeret, haját, bélét.

Én bizony jobban szerettem volna, ha csak kétfélét ettünk volna. Inkább ettem volna a kenyérrrel szalonnácskát, mint haját, meg a bélét.

– Jaj, cselédem – simogatta ki édesanyám a szememből a kócos hajamat –, nagy úr ám a szalonna, csak ünnepnap jár az ilyen szegény helyre, örüljünk neki, hogy a mindennapi kenyerünket megadta a jó Isten.

Együgyű eszemmel föl nem tudtam érni, mi azon az örülni való. Annál jobban örültem annak, mikor a jó Isten először felejtette el megadni a mindennapi kenyeret.

– Kertészpecsenye lesz a vacsoránk – újságolta édesanyám.

Az ám, csakhogy ahhoz a pecsenyéhez nem kellett bicska. Kertészpecsenyének a sült tököt csúfolja a szegény ember. Jó étel az annak, aki szereti, de én hamarosan fölmondtam neki a barátságot. Visszakívántam a mindennapi kenyeret.

– Jaj, lelkecském – sóhajtott édesanyám – most már a kenyér is nagy úr lett, elszokott a házunktól.

Rossz esztendő járt, mostohásan hozta a föld a termést. Amit meghagyott a fagy, elverte a jégeső, leégette a forróság.

– Az idén aszalt almát termettek az almafák – hajította a sarokba esténként édesapám a csíkos tarisznyát.

Az is jó volt nekünk már akkor, a fonnyadt alma. Olyan szűkös volt nálunk a kenyér, hogy egyszer három napig színét se láttuk.

Éhesen ödöngtem az utcánk gyepes árokpartján, mikor a gazdag Dobákné rám kiáltott a muskátlis ablakukból:

– Te fiúcska, szaggass a malackámnak egy kis papsajtfüvet ott az árokparton.

Szép kövérlevelű papsajtok bodorodtak ott, a levelüket megszedtem a malackának, én magam meg teleraktam a zsebemet szép kerek papsajtocskával, abból lesz én nekem jó vacsorácskám.

Gazdag Dobákné nagyon meg volt elégedve a munkámmal. Nagy karaj fehér kenyeret adott napszámba.

– Szeretnél-e mézet a lány kenyérhez, Ferkó? – kérdezte tőlem.

De én már nem vártam a mézet. Szaladtam kifelé a kenyérrel s már a kis ajtóban bele haraptam. De abban a percben eszembe jutott édesanyám s a falat nem ment le a számon.

– Lesz öröm, ha haza viszem neki – gondoltam magamban s bele markoltam a papsajtba. Most már sokkal ízesebb volt, mint azelőtt.

Édesanyám azonban nem örült meg a kenyérnek. Inkább sírva fakadt s visszakínálta az ajándékom.

– Én már megettem a másik karajt – mondtam fülig elvörösödve.

Anyám meg arra erősködött, hogy ő is vacsorázott már. Még pedig bundás gombócot. Az pedig a hajába főtt krumplinak ünneplős neve, nem rossz étel az, ha jól megszózza az ember.

– Hanem tudod mit? – törülgette meg a szemét édesanyám –, eltesszük a kenyeret édesapádnak. Jól esik neki, ha hazajön a szőlőből.

Hanem azt már én nem értem ébren. Hamar elnyomott az álom a dús vacsora után. Csak hajnalban ébredtem föl arra, hogy édesapám ellenkezett édesanyámmal.

– Nem viszem ki a kenyeret, fiam. Egyétek meg magatok. Engem ellát odakint az öreg eperfa.

– Minket se kell féltetni, apja! – erősködött édesanyám s beletette a kenyeret a tarisznyába. – Jó az Isten, ma is ád az annyit, mint tegnap.

Hát éppen annyit adott. Papsajtocskát, sárgarépacskát, krumplicskát, de még egy darab sajtocskát is találtunk a láda fenekén. Olyan száraz volt már az, hogy a kés nem fogta. Örült is annak édesanyám nagyon, mert így mind nekem adhatta.

– Nekem nem mén bele ez az öreg fogam, fiacskám.

Még akkor is a sajtot majszoltam, mikor az édesapám hazatért a szőlőből. Vígán csóválta meg a tarisznyáját:

– Találd ki, cselédem, mit hoztam neked?

– Mit ugyan? Tán fürjecskét? – ugrottam elé lelkendezve.

– Többet ér ez annál, nagyobb ritkaság is – ragyogott a szeme az édesapámnak s kiszedte a tarisznya csücskéből a nagy kincset. – Nézd-e, madárlátta kenyér!

Tulajdon az a karaj kenyér volt, amit én adtam az édesanyámnak, az édesanyám meg neki. Hármunknak a mindennapi kenyere. Akkor tanultam meg igazán, mi az a mindennapi kenyér, amiért az Úristenhez imádkozunk.